

Виходить у Львові що
дня (крім неділь і гр.
кат. свят) о 5-їй го-
дині по полудні.

Редакція і
Адміністрація: улиця
Чарнецького ч. 12.

Письма приймають ся
лиш франковані.

Рукописи звертають ся
лиш на окреме ждане
і за зложенем оплати
почтової.

Рекламації незапечатані
вільні від оплати
почтової.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Вісти політичні.

(До ситуації. — Демонстрації в Будапешті. —
Новий регулямін палати).

Нині мають відбувати ся у Відні дальші міністерські конференції при участі угорського міністра Люкача в справі речинця установлення виплат готівкою. — Завтра розпочнеся, як звістно, в палаті послів перше читання бюджету на рік 1903/4. З огляду на те, що дотеперішній спосіб ведення дискусії бюджетової навіть при проволіканю засідань парламенту до пізнього літа зробив би неможливим полагоджене бюджету до того часу, особливо супротив рівночасних нарад угодової комісії і малого числа засідань палати, надіються, що правительство предложить палаті скорочене бюджетової дискусії.

На вчера заповіди були в Будапешті Кошутівці велику демонстрацію против військових предложений. Однак та демонстрація інакше удала ся, як они гадали. На площи перед парламентом, де уставлено трибуни для бесідників, ставили ся перші соціалісти в громаднім числі і окружили трибуни. Пізніше прибули Кошутівці, але в значно мен-

шім числі. Коли соціалістичні провідники пробовали виголосити промови з трибун, Кошутівці не допустили до того, знявши великий крик. Однако зміркували, що соціалісти перевищують іх числом, покинули Кошутівці площу і устроїли демонстраційний похід через місто. Перед палатою міністерства судівництва промавляли посли Гольо і Барабаш, — крім того академик Гофман. Відтак рушив похід дальше, съїжаючи кошутівський гимн і вибиваючи в багатьох домах шиби. Прибувши над Дунай, в будинку ліберального клубу вибили шиби і при тім зранено находячого ся там члена палати панів Лебеновича. Також перед народним касином, де на балконі сиділи гр. Юлій і Емерик Андраші та гр. Сеченьї, устроїли переходячі крикливе демонстрацію. Поліція кілька разів старала ся розігнати демонстрантів, але то ій не удавало ся. На площи „Свободи“ візвав посол Гольо товпи, аби розійшлися. Часть послухала зазиву, але друга частина пішла дальше улицями, вибиваючи шиби. Коло години 7½вечером демонстрація закінчилася. Арештовано до 60 осіб. Рівночасна демонстрація соціалістів була спокійніша. По відході кошутівців полічились они на площи перед парламентом. Тут виголошено кілька промов, по яких провідник соціалістів Боканій візвав присутніх розійтися.

Товпа розійшла ся і демонстрація скінчилася спокійно.

Пос. Грабнар' виготовив вже реферат о зміні регуляміну палатного. Важніші зміни мають бути такі: Перше читане предложение правительства відбувається тілько тоді, коли в дні внесення зроблене буде відповідне внесене, над котрим голосоване відбувається без дискусії. До відкинення такого внесення треба двох третих частин більшості. В случаю, коли внесене о переведене першого читання не було зроблене, або коли би зістало відкинене, тоді предсідатель приділює предложене правительство прямо відповідній комісії. Кождий посол ставляється в палаті самостійне внесене, може домагати ся, аби внесене приділено без першого читання до комісії. Голосоване в тій справі відбувається без дискусії. При першому читаню дискусія мусить ся обмежити тілько до основної точки. Внесення нагляді мусить бути віддані до дискусії на тім самім або на слідуючім засіданню. Внескодавець мусить обмежити ся тілько до узасаднення наглядності, почім слідує голосоване без дискусії. Запитання до президента, що звичайно тепер забирається тілько часу, позістає і на дальше. Мусить ся їх однак письменно вносити, а отільки на засіданні палати устно повторити. Інтерпелляції має вносити ся на письмі. Вистарчав на

29)

СЕРЦЕ СЪВІТА.

(З англійского — Г. Райдера Гіллера.)

(Дальше).

Тоді звернула ся она до нас і сказала:
— Порадьте мене, приятелі, бо не знаю,
що відповісти. Я стратила віру у віру моого
народу, а тепер виглядаю ще потіхи від вашої;
а все-таки то страшне діло для мене, бо хоч
ми й не поклонники безіменного бога, то все-
таки належимо всі разом до братства старих
містерій серця, а зробити щось такого, значить
нарушити найсвятіші присяги. Отже ходіть
та скажіть кождий своє слово, а найстарший
і наймудріший між нами, Ігнаціо, нехай най-
перший говорить.

— Нехай і так буде, — сказав я на то, —
і я даю свій голос против обмані. Про богів
вашого народа не знаю нічого, та й они не
мають у мене ніякого значення. Але я в своїй
вітчині голова братства і не хочу провинити
ся против него. Допустити ся такого вчинку
значить допустити ся великої брехні, а брехня
перед Богом есть гріхом. Всі люди мусять
вмирati, але я хочу перенести ся до вічності,
не осквернивши собі рук фальшованем. Але
ваше жите так само загрожене, як і мое, отже
коли з нас троє будуть двоє за тим, щоби так
зробити, то ваше рішене буде також і мене
обовязувати.

— Добре, нехай так буде, — сказала
Мая. — А тепер ти, мій мілій, говори і ска-
жи нам, чи вибираєш смерть і чисту совість,
чи жите і мою любов, щоби его звеселяти, —
і она подивила ся на него своїми красними
очима і витягнула трохи до него руки, як коли-
хотіла пригорнути его до себе.

Хоч сеньєр і не зараз відповів, то я все-
таки знат, що все вже рішене, бо й коли
могло серце мужчини оперти ся любові і єї
чародійній штуці? Тимчасом він вже зачав
говорити, а лице ему почевоніло ся як би від
сорому.

— Для мене нема ніякого вибору, —
сказав він. — Я не бою ся вмирati, коли так
мусить бути, але я хиба не був би мужчиною,
як би я вибирал смерть, коли ти хочеш, щоби
я жив. Я думаю так само, як і Ігнаціо, що
боги сего міста, то лиши боввани, а чого нема,
то не можна й оскорбити. А що до другого,
то я не став братом серця для того, що я сам
того бажав, лиш случайно, і для того мені то
лиш дуже мало на совісті. Лиш в тім клопоті,
що коли я маю взяти участь в сім заговорі,
мушу допустити ся брехні, а я того ще ніколи
в моїм житю не зробив. А все-таки здає ся
мені то оправданим, коли якийсь мужчина ви-
бирає щасливе жите і свою любов, замість
лютої і потайної смерті, а свої руки держить
чисті, хоч би й при невинній комедії, которая
мас его виратувати. Впрочім, Мая, піддаю ся
твому бажаню, як у всім іншім, так і в сїй
справі, а коли уважаєш, що лішше, щоби ми
гинули, ну, то будемо гинути.

— Ні, — сказала она, запалившись без-
взглядною пристрастію. — Мені здає ся, що то
далеко ліпше, щоби ми жили і далеко від сего
міста були щасливі в нашій любові. Задля
тебе впало на мене прокляте моого тата, а тепер
вже всі проклони богів і людий не значать
для мене нічого. Коли то, що задумуємо зро-
бити, єсть гріхом, то допускаю ся его з любові
до тебе та й для того, що хочу ще раз бути
щасливою, заким ляжу в холодну могилу. Ди-
ви ся, тут лежить мій батько; він ціле жите
служив богам, а що они помогли ему в хвили
єго потреби? Коли то, що хочемо зробити,
єсть гріхом, а за гріхом слідує кара, то нехай
она спаде на мій народ, котрий хотів мене

убити, хоч я невинна, нехай спаде на Маттай,
котрий для власної користі намовив мене,
а коли ще й того за мало, то нехай спаде на
мою голову. Мені байдуже про пізнійшу месть,
коби я лиш хоч один рік могла називати тебе
моїм мужем.

— Небезпечні слова, — замуркотів Маттай,
котрому аж мороз пішов по тілі, — слова, на
які може здобути ся лиш женщина; але нехай
так буде.

— Мені здавало ся, як би при тих его
словах Цібалльбай зітхнув, але видко помилив
ся, бо він лежав і не рушав ся як і перед тим.

— Ми сказали свое слово, — сказав я
сумно.

— Щож тепер, Маттай?

— Ходіть зі мною, — відповів він. —
Покажу вам дорогу до найсвятішого місця.
Сего ту, — він показав на Цібалльбая, — мо-

них 15 підписів, почім друкує ся їх і роздає в палаті. На ждане палати має ся відпісати дословно інтерпеляція в палаті. Міністер, до котрого інтерпеляція звернена, має дати відповідь до 6 тижнів.

Н О В И Н И.

Львів дні 9го марта 1903.

— З львівської політехніки. Wiener Ztg. оголошує, що Імператор іменував старшого інженера фабрики акумуляторів в Франкфурті, Едвіна Гавсвальда, звичайним професором львівської політехніки.

— Е. Е. Маршалок краєвий гр. Андрей Потоцький виїхав нині рано до Тернополя і Теребовлі в ціли люстрації тамошніх повітових рад і краєвих заведень. В середу рано поверне ся Маршалок до Львова на засідання Видлу.

— Видлі краєвий іменував в етаті меліораційного бюро: інженерів I. кл. Алекс. Вербицького і Кар. Бозевича старшими інженерами: інженерів II. кл. Ів. Піша, Тад. Корасовічика, Конст. Вишневського і Андрія Корнелю (extra statum) інженерами I. кл.; інженерів-ад'юнктів Маріяна Прокоповича, Івана Лопушанського, Адама Рожанського, Стеф. Стобацького і Йос. Гурського інженерами II. класи.

— Др. Софія Окуневська-Морачевська одержала від краєвого Видлу титул секундария при загальнім піштилі у Львові.

— З женської семінарії. Подана о припушченні до існути звільнені в женській семінарії у Львові треба вносити до дирекції сего заведення найдальше до 20 с. м.

— Завіщане пок. Фр. Рігер отворено в присутності власті і своїх покійного. Покійник призначив 200.000 К в державних паперах на народні і просвітні цілі, іменно: 150.000 кор. на фондацию свого імені, з якої має ся що року в день його смерті роздавати запомоги. Прочих 50.000 кор. призначив пок. Рігер на фондацию, з якої що 3 роки буде одержувати нагороду по

1.000 кор. особа чеської народності, що визначила ся якимсь патріотичним ділом. В завіщані желавши. Рігер свому народові, аби ніколи не упадав на дусі, і все покладав довіре у власні сили, аби все високо цінив ідеальні і християнські стремлення, боронив своїх прав, але вистерігав ся притім насильства, навіть коли би через се мала прийти хвила користі. Вкінці покійник визнає чеський народ, аби все цінив свої культурні змагання.

— З товариства „Труд“ у Львові (Ринок ч. 39). Вив. гостій і прихильників нашого товариства просимо, щоби зволили з своїми съяточними замовленнями чи то в виготовленю суконь чи біля шосішти, аби робітні напі мали все і на час виготовити. — При сї нагоді подаємо до відомості, що маємо на складі крім п'ялотен, гафтів, вапивок, килимів і проч. також готові блузки і гальки. При замовленю блузок просимо подавати обем ший і обем в грудях як також довгість рукава. — Дирекція.

— Нова гуманітарна інституція. Дні 21 с. м. відбудуться конститууючі збори „Народної лічниці“, товариства гуманітарного, яке повстало головно завдяки жертволовивості Віреосявщеноого Митрополита Шептицького та енергічними заходами лікаря дра Озаржевиця. На ту ціль відступив Віреосявщений реальність при ул. Скарги ч. 4 і своїм коштом казав її припорохти до потреб лічниці. Цілию товариства є: подавати безплатно поміч лікарську убогим хорим та по змозі оплачувати ліки. Вже від давна відчувається потреба засновання такої інституції в тій часті міста, яка є найбільше віддаленою від клінік і шпиталів, так що убогі мешканці тих дільниць були наражені на страту часу, удаючись о лікарську поміч до далеко віддалених а до того переповнених лічниць. Початок отже зроблений, та заходи одиць не вистарчать, як суспільність не підопре благородних змагань ініціаторів. Тож відзиваємося до загалу нашої суспільності приступати в члени „Народної лічниці“ та прибути громадно на перші загальні збори. Вкінці подаємо витяг зі статуту що до членів: Членом дійстівним може бути кождий, хто письменно або устно зголосить ся до Ради товариства і заплатить річну вкладку 2 К. — Під тими самими умовами стають членами товариства також громади і взагалі особи

правні (§. 8.) — Хто зложить одноразово для товариства 100 К. стає членом добродієм товариства (§. 10.) — Тимчасові зголосення в члени товариства приймає др. Кость Левицький у Львові, ул. Корняків, ч. 1.

— З токаря доктором фільсофії. З Більска (Біліц) на Шлеску доносять. Челядник токарський Дайчбергер з Танарака коло Тішина вивандрував перед кількома літами до Англії, але вскорі покинув там токарство а взявся до науки та учився в Кембрідж теології і фільсофії. Зробивши докторат став протестантським съящеником. Минувшого місяця прислав він 2.400 К яко складку, которую він зібрали на будову протестантської церкви в Моравській Остраві.

— Огні. Дні 3 с. м. вибух в Дрогобичі побіч рускої бурси над раном около пів до п'ятої огнь і згоріла стодола Поточняка а від неї заняла ся стодола і хата Мартуса і обі стодоли згоріли до тла а на хаті лишилися. Огнь був набутъ підложений, бо стодола Поточняка згоріла горіти від рога. Того самого дня горіло на Задвірні за школою і згоріли три хати. Шкода в обох сих случаях виносила звич 6000 К, а ніхто з погорільців не був обезпечений.

— Чого вже люди не їдять! В декотрих сторонах Німеччини зачали вже різати пси на мясо і в тій цілі побудували в містах окремі різниці. Сими днями постановлено в Лігніци на прускім Шлеску уладити при тамошній різниці окреме місце, де би різано пси. Та їх в Монахові, в столиці Баварії, зачали вже різати пси на мясо і уладжено окреме місце при тамошній різниці та віддано минувшого тижня до публичного ужитку. Що така різниця і догляд над нею конче потрібні, показала практика найлічше, бо зараз з перших чотирох пів, котрі приведено на заріз, був третій хорій на туберкули (сухоти). Пса того убили і спалили в окремім до того заведеню при різниці, де нищать шкідливі для людського здоров'я зарізані звірятя.

— Мантійка перебрана за съященика. З Праги доносять, що в Німеччині арештовано сими днями якусь 60-літній Йосифу Вебер, родом з Чеської Айхи, котра перебравшись за съяще-

жете тут спокійно лишити, бо коли є ще в нім якесь жите, то з него ледви ще лиш слід. Але де єсть талісман? Нам его потреба.

— Одна половина єсть у мене, — відповів я, — а друга половина висить у Цібалльбая на ший.

— Здойміть з него! — відоавав ся він покуро до Маї. — Мусите то зробити!

VII.

Осквернене съятина.

Тоді нахилила ся Маї над свого батька і здойміла талісман з його ший.

— Мені там здає ся, як би я помершого обработала — сказала она.

— Не забувайте на то, що то стало ся діллятого, щоби живих уратувати і нехай то буде для нас розрадою — відоавав ся Маттай.

— Ходім же, бо вже ніч западає.

— Взьміть кождий єдину лямпу — сказав він зараз по тім, відтак відомінув мідяні двері на другім кінці съвітиці і ми перейшли через них. По тім він двері лиш пріпер.

— Чому не замикаєте двері на ключ? — спітав я.

— Бо нема вікого, хто би пішов за нам — відповів він — а відтак, хто знає, що може стати ся. Як би нам прийшло ся втікати з найсъвітішого місця, то лекше перебічі отвореними дверями, як коли они замкнені.

— А хтось чи що змусило бы нас втікати з найсъвітішого місця?

Маттай здигнув плечима і пустив ся мовчки дальше. Ми переходили через довгі коритари і тайні двері, аж наконець опинилися перед голою стіною з черного мармуру. По тій стіні став Маттай шукати великим пальцем, аж наконець знайшов якесь місце, которое подало ся під пальцем і віделонило дірочку від клю-

ча, в которую він вложив хорошенський срібний ключик. Потиснув знову на мрамор а панель на шість стіп високий і на дві столи широкий відсунув ся на бік і ми побачили, що крізь отвір показало ся съвітло. Він пустив ся вузким отвором в стіні, а ми пішли за ним до найсъвітішого місця безіменного бога, де подали собі руки і станули мовчки, бо тишина і торжественість місця так нас налякали, що ми аж дрожали.

Перше, що нам впало в очі, то був якийсь дивний образ. Він представляв величезну маску якоєсь чудачної і страшної краси, зробленої з вигладженого мармуру а в рисунку подібно до тих, які знаходяться в розвалинах Паденки і інших опустілих індіанських містах а котрих віку ніхто не може подати. Тота величезна зелена маска висіла понад вузкими дверима, котрими входило ся до пайсвітішого місця і мала представляти лицьєєства, котре, хоч его черти були людські, в своїй надземній повазі і люді спокою не подобало ані на мужчину ані на жінщину. Грубі, надуті губи отворили ся якби до ногірдливого усміху, а межи ними съвітили ся зуби з білого шкілва. Ніс був орланий з отвертими широко ніздрями, котрі ніби втягали зацах кадилі під час богослуження а чоло, на середині котрого виднілися піби відбити жіноча рука, вищана в червону краску, було широке і подане взад. Під торжественними, зморщеними бровами виглядало двос очій з дорогих каменів, крізь котрі виходило якесь магічне съвітло.

Стояла съвітні була склепінна і представляла ніби небо а на нім виднілися золоте сонце, срібний, прибуваючий місяць і звізди неба. Стіни були з дорогої, полірованого мехіканського обіску, котрий аж до висоти в хлоні був вкритий герогліфами та образами низких богів, котрі всі були зроблені із золота. Проча знадоба съвітні була дуже проста і складала ся лише із стільців, що були вирізб-

лені з красного дерева та украсені якимись дивними золотими прикрасами. Відтак стоявше на однім кінці того місця вівтар з чорного мармуру, котрого боки були записані золотими буквами, а на тім вівтарі лежало щось, що було накрите шовковою хусткою.

Через кілька хвиль дивилися ми мовчки на то чудо а відтак шепнув Маттай з великою нетерпливостю: Робім же то, чого сюда прийшли, бо съвітнія вже й так осквернена а на думувати ся тепер вже за пізно.

Тимчасом приступив він до вівтаря і підніс шовкову хустку, через що відслонив образ людського серця, зробленого з червоного як кров каменя, на котрім видно було золоті жилочки. На самій середині того серця показала ся мала яма.

— Переїзжає — говорив Маттай, піштаючи тахонько, — що коли в отво ямку по-клести обі половини якогось талісману, то съвітній знак створить ся і віделонять то, що перед тисячами літ там вложене, коли то Кукумац оснував сю съвітнію, а на доказ правди сего переказу покажуть ся по обох боках съвітого знаку золоті скобі. Отже тут від многих сот літ спочивала половина того талісману, котрий Цібалльбай зняв з собою, коли вибрал ся шукати другу половину, а мимо того съвітній знак ніколи не отворив ся, скоро в нім буде лежати і друга половина талісману. Але прятім треба бояти ся чогось іншого, як места багів, бо як то виразно читаю — то написано тими буквами, що довкола вівтаря — старий переказ каже нам, що коли би хтось насильно рушив съвітній знак з місця, де він так много літ лежав, то брами водні отворять ся і вода озера розілле ся по нашім місті і витопить всіх его жителів.

— Преці водна брама не отворить ся, коли буде замкнена, а в сухій порі року не може наплисти, бо стоять низше як мури — сказала на то Маї.

